Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Systematische Opsporing Schrijfproblemen, gereviseerde versie (SOS-2-NL)

Oktober 2024

Review: E Kern
Invoer: ML Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige
Aandoening (ICD)	Overige
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Activiteiten

- *Korte beschrijving* →De SOS-2-NL is de opvolger van de SOS en wordt gebruikt om vast te stellen of een kind een schrijfprobleem heeft. Hierbij wordt zowel de kwaliteit van het schrijfproduct als de schrijfsnelheid beoordeeld. Het kind schrijft gedurende vijf minuten een tekst over. De kwaliteit van de eerste vijf regels van de overgeschreven tekst wordt gescoord op basis van zeven criteria. De schrijfsnelheid wordt bepaald door het aantal letters dat werd geschreven in vijf minuten. De test kan zowel individueel als klassikaal worden uitgevoerd en kan worden afgenomen door leerkrachten, zorgleerkrachten, ergotherapeuten of kinesitherapeuten.[1-3]

- *Doelgroep* → kinderen op de basisschool van eind groep 3 t/m groep 8 die los of verbonden schrijven[1]

- *Auteur:*
  - ✓ *Oorspronkelijke en Nederlandse versie* → SOS: Smits-Engelsman BCM (1999)[2]
    SOS-2: Smits-Engelsman BCM (2014)[1]

2 Doel van het meetinstrument

- Inventariserend
- Evaluatief
- Discriminerend

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Performance test
- *Opbouw* → 1 overschrijftaak te beoordelen op 7 criteria:
  lettervorm, vloeiendheid, letterovergangen, lettergrootte, regelmatigheid in lettergrootte, woordspaties en regelverloop
- *Invulinstructie* → ja over aanpak van de opdracht
- *Meetniveau* → per item: wijze score (0-2); meetniveau ordinaal
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze score; percentielscore

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → http://www.schrijvennl.nl/sos-2-nl/sos-2-nl-bestellen/ [4]
- *Geschatte kosten* → €39,95 per exemplaar, incl. sjabloon
  scoreformulier gratis te downloaden via:
  https://www.schrijvennl.nl/sos-2-nl/sos-2-nl-scoreformulier/
- *Copyright* → ja[1]

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit staan o.a. in de volgende reviews:

- Bieber E, Smits-Engelsman BCM, Sgandurra G, Cion, G, Feys H, Guzzetta A, Klingels K. Manual function outcome measures in children with developmental coordination disorder (DCD): systematic review. 2016[5]
- Vico R, Martín J, González M. Functional assessment of handwriting among children: a systematic review of the psychometric properties. 2023[6]

Verdere gegevens zijn te vinden in het volgende artikel:

- Heus I, Weezenberg D, Severijnen S, Vliet Vlieland T, van der Holst M. Measuring treatment outcome in children with developmental coordination disorder; responsiveness of six outcome measures. 2022[7]

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → 1 vel ongelinieerd papier, schrijfmateriaal waarmee kind op school schrijft, stopwatch en overschrijfblad[1]
- *Randvoorwaarden* →
- *Benodigde tijd* → 5 minuten voor de overschrijftaak; in totaal 10 minuten
- *Gebruikershandleiding* → ja[1]

7 *Normgegevens*

- *Uitkomstklassen en normgegevens* →
  De Nederlandse normgegevens voor zowel verbonden als los schrift staan uitgewerkt in de handleiding (p. 30-35).

  Naast normen (n=1910) voor de leesbaarheid van het handschrift zijn er ook normen (n= 3586) voor de schrijfsnelheid gemaakt (groep 3 t/m 8). Bij de handleiding zit een sjabloon om het toekennen van de score te kunnen objectiveren.[1]

8 *Overige gegevens*

- Er wordt een workshop aangeboden over de SOS-2-NL.[8]
- Er is een aangepaste versie van de SOS-NL, de SOS-PD, beschikbaar, speciaal ontwikkeld voor mensen met neurologische aandoeningen, in het bijzonder de ziekte van Parkinson.[9,10]

9 *Literatuurlijst*

1. SchrijvenNL. SOS-2-NL informatie. Beschikbaar via: http://www.schrijvennl.nl/sos-2-nl/sos-2-nl/ [Geraadpleegd op: 2024 juni 26]
2. Smits-Engelsman BCM, Vrenken I, Stevens M, van Hagen A. Handleiding Systematische Opsporing Schrijfproblemen (SOS): een hulpmiddel voor leerkrachten bij het signaleren van motorische schrijfproblemen van leerlingen in het primair onderwijs. Breda; januari 1999.
3. Van Waelvelde H, Hellinckx T, Peersman W, Smits-Engelsman B. SOS, a screening instrument to identify children with handwriting impairments. Physical & Occupational Therapy in Pediatrics. 2012;32:306-319.
4. SchrijvenNL. SOS-2-NL bestellen. Beschikbaar via: http://www.schrijvennl.nl/sos-2-nl/sos-2-nl-bestellen/ [Geraadpleegd op: 2024 juni 26]
5. Bieber E, Smits-Engelsman BCM, Sgandurra G, Cion, G, Feys H, Guzzetta A, Klingels K. Manual function outcome measures in children with developmental coordination disorder (DCD): systematic review. Research in Developmental Disabilities. 2016;55:114-131.
6. Vico R, Martín J, González M. Functional assessment of handwriting among children: a systematic review of the psychometric properties. Am J Occup Ther. 2023 Sep 1;77(5):7705205050.
7. Heus I, Weezenberg D, Severijnen S, Vliet Vlieland T, van der Holst M. Measuring treatment outcome in children with developmental coordination disorder; responsiveness of six outcome measures. Disabil Rehabil. 2022 Apr;44(7):1023-1034.
8. SchrijvenNL. Cursussen. Beschikbaar via: https://www.schrijvennl.nl/links-/ [Geraadpleegd op: 2024 juni 26]
9. Nackaerts E, Heremans E, Smits-Engelsman BC, Broeder S, Vandenberghe W, Bergmans B, Nieuwboer A. Validity and reliability of a new tool to evaluate handwriting difficulties in Parkinson's disease. PLoS One. 2017 Mar 2;12(3):e0173157.
10. SchrijvenNL. SOS-PD. Beschikbaar via: www.schrijvennl.nl/sos-2-nl/sos-2-pd/) [Geraadpleegd op 2024 november 4]